

Николај Гумиљов

УЖАС

Дуго сам ишао по ходницима,
Тишина душманска беше на све стране.
У странца зуриле с претњом на лицима
Статуге у нишама поређане.

Скаменило се све у сну суморном,
Био је непојмљив бледи полумрак,
И слично клатну злослутно упорном,
Одзвањао је само мој корак.

И где полутама беше дубље сура,
Збунио ме поглед журно упућени
Ка једној од једва приметних фигура
Међу стубовима згуснутим у сени.

Пришао сам, и гле, у трену страх крене,
Попут звери ми шчепа биће цело:
Набасао сам на главу хијене
Под којом је витко девојачко тело.

На оштрој њушци крв јој се спекла,
У очима пустош опазих тад,
Хрипавим, тихим гласом је рекла:
„Сам си дошао овде, мој си сад!”

Страшни тренуци су протицали,
И полутама се гомилала,
И ужас изнова истицали
Обриси бројних огледала.

ТЕАТАР

Сви смо ми, свеци и преваранти,
Из олтара и затвора строга,
Сви смо ми – смешни циркусанти
У театру Господа Бога.

Бог надмоћно седи на трону,
Уз осмех гледа према сцени,
Звезде на раскошном хитону –
Као украси позлаћени.

Одише добротом и спокојством
Ложа надамак вечног света,
Дева Марија са задовољством
Посматра, наднета, ток либрета.

„Хамлет? Он треба да је блед.
Каин? Да буде појава груба...”
Гледаоци занеме пред
Победним звуком анђелских труба.

Бог свему, уз наклон, пажњу прида,
Он у тој игри улоге дели,
Штета би било да Каин рида,
А Хамлет да се развесели!

Тако не треба да је по плану!
Да се пропусти не појаве,
Болу, глувоме том титану,
Поверио је ток представе.

Бол се уздигао над гором,
Спретно је мрежу разапео,
Све, спутане од игре умором,
Окрвављеним корбачем оплео.

Муке и патња на све стране...
И све је већа стрепња стога:
Шта, ако свечаност не престане
У театру Господа Бога?!

РАТ

М. М. Чичагову

Налик псу што вуче тешки ланац свој,
Штекће митраљез негде иза гаја,
И зује шрапнели, жустрих пчела рој,
Прикупљајући мед црвеног сјаја.

А далеко „ура” – као кад певају
Жетеоци пошто тежак дан протече.
Рекло би се: село у спокојном крају,
У савршено пријатно вече.

И збиља се светлост и светост појави
При узвишеном ратном догађају.
Серафими, крилати и блистави,
Иза ратника видљиви постају.

Трудбенике који полако ступају
На поља што су крвљу натопљена,
Подвиге да сеју и славу скупљају,
Благослови, Господе, овога трена.

Као у погнутих над ралом што оре,
И као у оних што моле и пате,
Срца њихова испред Тебе горе,
Попут свећица воштаних пламте.

Али том, Господе, помози у сили
И победе му подари час царски,
Ко је побеђеном спреман рећи: „Мили,
Ево, прихвати мој пољубац братски!”

ДРУГА ГОДИНА

Већ друго лето при крају је,
А још заставе вијоре тако,
И још увек се изругује
Рат над нашом мудрошћу јако.

А за његовим генијем крилатим,
У чијој игри победника није,
Уз свирку и песму победничку затим
Ступа војска сред престонице. Чије?

И збрајају ли утопљене
У време тешких прелазака,
На лединама заборављене,
Са колонама славних јунака?

Или ће зоре будуће, јасне
Затицати опет један исти свет:
Црвене каранфиле горостасне
Који дивљаку служе за кревет;

Нељудски чују се јауци уто,
И бесни пљускови нагло се јаве,
И бива све влатима притиснуто
Светлозелене барске траве.

Није ли свеједно, време нека цури,
Схватили смо, земљо, смисао ти цео:
Ти си тек вратарка, склона да се тмури,
Надомак улаза у Божји предео.

СТИД

У животу сам прошлом, бити може,
Ја заклао и оца и мати,
Кад ми је у овом – свеприсутни Боже! –
Тако љуто суђено страдати.

Кад бих мога пса сада позвао,
Да погледам на коња мојег,

Прекршивши знак који сам дао,
У тај час би јурнули у бег.

Да до морске пене приђем сада,
Одвајкада познате, рођене,
Море би поцрнело од јада
Одступајући журно од мене.

Нижем дане налик на покојне,
Све што бива туђе је, не моје,
Сем муке због сасвим недостојне
Те љубави, скроз платонска што је.

Час нек дође самртном мучењу,
Моју наду неће померити,
У идућем мом утеловљењу
Да ћу опет прави ратник бити.

* * *

Није ти се могло ил' хтело
Сву моју чежњу да осетиш,
Своје омамљујуће тело
И срце другом би да посветиш.

Па зато, кад због тешког јада
Стиснем зубе, а снага свене,
Ти нећеш доћи да ми, тада,
Поквасиш усне осушене.

У час снаге ми одлазеће,
Кад ће анђели запљескати,
Твоја блистава крила неће
Преда мношћом с њима затрептати.

И сласт победе дочекујући
Стег у част успесима мојим
Нећеш подићи, трубе чујући,
Префињеним рукама својим.

Забораву ћеш брзо ме дати,
И ни ја нећу, слободан, затим

На милу цурицу помишљати
Уз коју морам тешко да патим.

* * *

Спустили су се до речне обале
Да сутона виде руменило,
А већ им власи сребрне постале
И срце није крилато било.

Прохујале су године у низу,
Године учмалости и сете,
А да ни вечерњу румен нису,
Ни звезде успели да примете.

Сва су неверства опроштена сада,
Заборављени су сви укури.
О, душа је само пљеску вала рада,
Мудрости коју природа збори!

Као та чиста вода што је,
Сву самовољу одбацујући,
Хтели би да су увек удвоје,
Срећи се, већ, не надајући.

Из гаја, самострел спремајући,
Детешце, вољени братац мају,
Уз подсмех гледа, не схватајући
Њихове сузе што блистају.

НИКОЛАЈ СТЕПАНОВИЧ ГУМИЉОВ (Николай Степанович Гумилёв, 1886–1921), један од најзначајнијих песника руског модернизма. Испрва симболиста, а потом, уз Городецког, Марбута, Зенкевича и Манделштама, припадник групе песника који најављују „зору акмеизма”.

Октобарски преврат прихвата равнодушно; револуцију не проклиње, али је и не слави. Нове власти хапсе га под тешком оптужбом – да је са својим друговима белогардејцима и бившим царским официрима припремао побуну. Крајем августа 1921. осуђен је и стрељан. Званично је рехабилитован 1991. године.

С руског превео и белешку о аутору сачинио БРАНКО СТЕВАНОВИЋ